

Zwerver

Wereldverhalen Deel 1
1969 – 1993: Europa, West-Afrika

Piet Kessels

Copyright: Piet Kessels
Uitgave: in eigen beheer
Facilitator: Brave new books
Eerste druk: juli 2021
ISBN: 9789464186437

Foto voorblad: De Peugeot 504 midden in de Sahara met Henk en Jan-Erik
Foto achterblad: Op het strand op Bali

Voor mijn jongens Daouda en Nicky

Inhoudsopgave

1972 - 1973	Oslo by night.	5
1974 - 1975	Vlucht naar Barcelona	8
1978 - 1993	De Albatros in Amsterdam.	16
1976 - 1986	Europa reizen.	25
1981 - 1983	Peugeot 504 Familiale	31
1981	Gedrogeerde kameel in de Sahara	120
1982	Haagse bluf in de Moskouse kou	124
1982	Kapperskolder catastrofe	126
1982	De trein van Bamako naar Dakar vv.	128
1983	Watergeneer in Burkina Faso.	135
1985	Hollandse heroïek	138
1988	Niono notities.	140
1988	Djeneba's vader	161
1989	Vrijdagmiddag op het KIT	163
1989	Welkome zakjapanner	165
1989 - 1993	Kangaba, Mali	169
1989 - 1993	Ons huis in Kangaba	178
1989 - 1993	NUTS in Kangaba	184
1989	Derrière le fleuve, Mali	189
1989 - 1993	Coulou.	198
1988 - 1993	Frietsnijers in West-Afrika: weg ermee!	202
1990	Addergebroed in Mali	204
1990	Brandende diplomatie in Mali.	208
1991	Voor Daouda's geboorte	210
1991	Vrijdag 4 januari 1991	213
1991	Daouda's eerste weken in Amsterdam	216
1991	Daouda's eerste echte reis	220
1991	Daouda's doopfeest, Mali.	225
1991	Motorrijbewijs in Mali.	231
1989 - 1993	Dammen in Mali	237
1992	'Aïcha', Mali	242
1992	Maden misère, Mali	244
1992	Geef me je sok, Mali.	246
1989 - 1993	Otto, Sjabla en andere dieren, Mali.	249
1989 - 1993	Ziek in Mali.	254
1988 - 1993	Sinterklaasfeesten in Mali	260
1981 - 1993	Timboektoe treurnis.	266

Oslo by night (1973)

Gelukkig spraken de agenten die over mij heen gebogen stonden redelijk Engels en konden me duidelijk uitleggen waarom ik werd gearresteerd: "You are sleeping in the garden of the Royal Palace!".

Deze dagen is alle aandacht gericht op Oslo, vanwege het Eurovisie-songfestival dat daar plaatsvindt. Het evenement trekt me nauwelijks. Ik sluit me aan bij Youp van 't Hek die schreef dat de rechtse partijen de Nederlandse deelneemster Sieneke zouden moeten inzetten bij het tegenhouden van asielzoekers en andere buitenlanders die ons land in willen komen: een welkomstlied van haar aan de grens schrikt volgens Youp meer af dan welke wet ook.

De aandacht voor Oslo doet me wel terugdenken aan mijn belevenissen in die stad. Terwijl ik in Nederland nooit problemen met politie of justitie heb gehad, heb ik het daar gepresteerd om in de ene week dat ik er was drie keer op het politiebureau te belanden.

Als jonge jongen had ik al de droom om de middernachtszon te beleven met hele nachten muziek en drank en mooie rondborstige Scandinavische meiden. In 1972 ben ik in de zomer met mijn vriend Horst Jacobs noordwaarts gelift, maar we zijn toen niet verder gekomen dan Kopenhagen. We hadden nog geen honderd gulden op zak en die waren al snel op. Ondanks dat we bijna niets uitgaven.

We sliepen gratis in een park. Overdag moest dat park schoon zijn en we werden om half 8 gewekt door een van stadswege op ons afgestuurde man die ons een folder gaf en zei: "Wo to eat, wo to sleep". Meer Engels of ander buitenlands kende hij niet. De arme man werd in alle talen van de wereld uitgescholden wat hem niets leek te doen. Waarschijnlijk omdat hij er niets van verstond.

In de folder stond het iets duidelijker: 'Where to eat and where to sleep'. De folder verwees naar een sleep-in waar opvang voor hippies was geregeld. Maar daar verbleven alleen maar Noord-Afrikanen die naar Kopenhagen kwamen, omdat het in die tijd de pornohoofdstad van de wereld was. Het park was stukken schoner en je kon er de hele nacht zwemmen in het meertje.

We aten dagen achter elkaar gebak uit de muur bij het station; 3 kronen voor 3 oude gebakjes. We stalen spullen om te verkopen om wat extra geld te hebben. Als aandenken voor onszelf wilden we een beeldje van de beroemde zeemeermin meenemen. Maar toen ik dat van een tafel voor een souvenirwinkel probeerde te pakken trok ik de hele tafel mee, omdat het vastgelijmd zat.

Iets bedrevener werden we in het stelen van kleren en andere spullen. Horst en ik kwamen vanuit tegenovergestelde richting aanlopen bij wat we mee wilden nemen. Als we bij elkaar stonden bij het object van onze keuze dan ritste de een zijn jack open en de ander propte datgene dat we mee wilden nemen er in waarna het jack, dat beneden strak dicht was gebonden, weer dicht werd geritst.

Na een week rondhangen in Kopenhagen hebben we ons plan om naar de middernachtszon te gaan opgegeven en we zijn maar terug gaan liften. Van Zuid-Denemarken naar Noord-Duitsland konden we meerijden met een stel hippies in een Volkswagenbusje. Ruim voor de grensovergang werd er gestopt en we waren verplicht mee te helpen om de voorraad hasj op te roken. Ik weet niet hoe we de grens over zijn gekomen. Volgens mij heeft het een uur in de wind gestonken in het busje. Maar de Duitse

douaniers die hun werk doorgaans 'gründlich' deden hebben niets kunnen vinden want we konden probleemloos verder rijden.

Het jaar daarop, in juli 1973, heb ik in mijn eentje een nieuwe poging gewaagd om de midzomernacht te ervaren. In Duitsland heb ik een nacht gezelschap gehad van honderden slakken. Het motregende en ik had als gewoonlijk een plastic zeil op een strook gras naast een oprit naar een snelweg gelegd en daarop mijn rugzak uitgespreid. Nadat ik in de rugzak was gekropen heb ik het zeil omgeslagen over de rugzak zodat ik niet nat zou worden. 's Ochtends was het plastic overdekt met slakken en slijmsporen. Maar er was geen ongedierte in de rugzak gekropen.

Via Aarhus, Frederikshaven en Gotenburg kwam ik na 4 dagen liften laat in de avond in Oslo aan. Ik was moe en ben het eerste het beste park dat ik tegenkwam ingelopen om te slapen. Om 1 uur werd ik door de politie gewekt en bleek dus dat ik de tuin van het koninklijk paleis als bivak had gekozen. Ik moest mee naar een politiebureau waar mijn papieren en rugzak werden gecontroleerd. Gelukkig had ik geen hasj bij me want dan was ik de pineut geweest. Ik werd in een cel opgesloten waar het stonk naar de pis en kots en waar de scherven van wel 10 flessen lagen. Om 5 uur mocht ik zonder verdere uitleg vertrekken. Maar een stiletto die ik bij me had werd in beslag genomen.

Ik werd tegelijk buitengezet met een dronken Noor. Op een bankje in een park tegenover het politiebureau kwamen we aan de praat en dronken bier en Tore nodigde me uit om bij hem te logeren. In het park sliepen twee meisjes uit Trondheim die met ons meedingen naar zijn huis. In de week die volgde heb ik alles wat er aan nachtleven in Oslo bestond meegemaakt. Van het dagleven herinner ik me alleen een bezoek aan Holmenskjollen waar we hebben gezwommen en van de fjorden gedoken.

Tore bleek een rijke klaploper te zijn. Om de paar dagen gingen we naar de beurs van Oslo waar hij iets met aandelen deed, zodat we weer geld hadden.

Na een dag of drie ben ik teruggegaan naar het politiebureau, om de stiletto die in beslag was genomen op te eisen. Daar werd ik opnieuw vastgezet terwijl mijn paspoort werd gecontroleerd bij de Nederlandse ambassade. Ik werd weer na een paar uur vrijgelaten, maar zonder stiletto.

Mijn derde aanvaring met de politie had ik aan het einde van de week. We hingen 's nachts vaak rond in kelders van studentenhuizen waar barretjes waren waar muziek, drugs en veel drank was. Midden in de nacht reden we met een groep dronken studenten mee naar een feest. Plotseling zette de chauffeur de Volkswagen Kever waar we in zaten aan de kant van de weg, sprong eruit en rende weg. Wat er aan de hand was werd even later duidelijk toen een politieauto met loeiende sirenes achter ons stopte. Dronken rijden is een serieuze overtreding in Noorwegen. Er werd mij in mijn oor gefluisterd dat ik vol moest houden dat we met zijn zessen in de auto zaten en dat er twee man weg waren gerend, waaronder de chauffeur.

We werden in een politiebusje afgevoerd naar een bureau waar we een voor een werden verhoord. Even na ons werd ook de chauffeur binnengebracht. Maar die was natuurlijk niet de chauffeur geweest. Dat was de zesde persoon die nuchter was, maar dat kon niet worden vastgesteld omdat die niet te vinden was.

Terwijl we zaten te wachten om te worden verhoord heb ik met een meisje uit onze auto zitten knuffelen en zoenen. Met onze ruggen naar de agent die ons in de gaten moest houden en onze benen tegen de verwarming. Op die manier konden we de hasj die zij in haar tas had ongezien achter de radiator dumpen. Die keer heb ik wat langer vastgezet, maar in de loop van de ochtend mocht ik weer weg.

Ik vond het wel mooi geweest en ben de volgende dag verder gelift naar Stockholm. Waar ik ben blijven hangen dus ik heb opnieuw de echte Midzomernacht, waarvoor je nog een paar honderd kilometer noordelijker moest zijn, gemist.

Tijdens het liften en rondhangen had ik alle tijd om na te denken over mijn leven. Omdat ik van de vrijheid had geproefd heb ik besloten om niet terug te gaan naar het benauwde Limburg, maar mijn heil te zoeken in Amsterdam.¹ Ik ben daar bij de hippies in het Vondelpark gaan slapen. Maar ik heb wel besloten dat ik geen drugs meer zou gebruiken zoals ik voor mijn vertrek deed.

Toen het te koud werd om buiten te slapen heb ik werk gezocht en heb een zolderkamer gehuurd. Ik heb mijn persoonlijke spullen in Well opgehaald –een paar tassen en dozen met kleren, LP's en boeken, meer was dat niet- en ik ben mijn leven in gaan richten zonder bemoeienis van mijn familie. Waarbij ik niet de indruk had dat ze zich in Limburg erg druk maakten over mijn vertrek. Zoals gewoonlijk was alle aandacht voor de baby's en peuters in huis. Ik denk dat ze blij waren dat ze van die hasjroker en pillenslikker af waren!

Het deed me best wel pijn dat niemand zich druk maakte over mijn vertrek. En over mijn beslissing om geen drugs meer te gebruiken. Voor mijzelf was dat ingrijpend en moeilijk. Maar je kunt in het leven niet alles hebben. Nu ook weer. Terwijl ik dit verhaal zat te schrijven is het songfestival aan me voorbijgegaan. Erg hè!!!

Geschreven in Almere, mei 2010,
op basis van dagboeken.
Bijgewerkt in de zomer van 2020.

¹ In het volgende verhaal 'Vlucht naar Barcelona' heb ik in meer detail over die periode geschreven.

Vlucht naar Barcelona (1974 – 1975)

De douaniers die bank na bank de papieren en bagage van de passagiers controleerden vorderden traag maar gestaag. Onvermijdelijk zouden ze achter in de bus aankomen waar wij een plekje hadden gevonden. Hoe konden we ons hier nog uitredde? En als we werden gepakt, wat zou dit grapje dan opleveren? Ik vreesde jaren in een Spaanse cel en zelfs als niet meer als de helft van alle verhalen over de Franco dictatuur waar waren, dan zou dat geen pretje worden!!

Vertwijfeld vroeg ik me af hoe ik hier in godsnaam in verzeild was geraakt? Omdat het werk van de mannen in de groene pakken de nodige tijd vergde had ik alle kans dat op een rijtje te zetten. Iets te redden leek er toch niet meer, dus waarom niet al gestart met het overdenken van mijn zonden.

In de zomer van 1973 was ik voor de tweede keer door Scandinavië gelift op zoek naar de Middernachtszon. Net als het jaar ervoor was het me niet gelukt om vierentwintig uur aaneengesloten licht te beleven, hoewel ik deze keer tot in Oslo en Stockholm was gekomen, terwijl in 1972 Kopenhagen ons eindstation was geweest.

Toen ik in augustus na mijn tweede Scandinavië-reis terugkwam in Nederland besloot ik dat ik Limburg voor gezien hield. Ik zag er geen perspectief. Na het afsluiten van de Middelbare Technische School in mei 1972 met een diploma werktuigbouwkunde had ik een jaar lang allerhande baantjes aangenomen om wat geld te verdienen: in een kunststoffabriek stond ik een paar weken in vierentwintiguurs ploegdienst stoned aan de lopende band; in de Groco, een conservenfabriek in Walbeck net over de grens in Duitsland, was ik onderhoudsmonteur geweest; en op landbouwmechanisatiebedrijf Laaracker in Well had ik me verdienstelijk gemaakt als tractorchauffeur. Ik moest er niet aan denken om een van die werkjes voor de rest van mijn leven te doen.

In 'Het Keetje' in Siebengewald, een jeugdhonk waar ik mijn vrijetijd doorbracht, was in de maand dat ik naar Scandinavië was geweest alles veranderd: een aantal vrienden met wie ik er drugs gebruikte was opgepakt door de politie, anderen waren in een psychiatrische inrichting opgenomen. Zo wilde ik niet eindigen!

Bij volleybalclub Tornado WW waar ik speelde was een aantal nieuwe spelers gekomen en er was een strijd gaande om plaatsen in het eerste team die ik zeker zou verliezen.

Thuis was het een drama met alle kleine kinderen die daar rondliepen en met mijn vader had ik de ene ruzie na de andere. In de dienstweigerprocedure die in het voorjaar was gestart zat geen schot.² Kortom, er was geen enkele reden om in Well te blijven hangen.

Toen ik terugkwam uit Scandinavië ben ik gelijk naar Amsterdam gegaan. Daar was ik toch al vaak weekenden te vinden, maar nu zou ik niet teruggaan naar Limburg. De eerste weken sliep ik in het Vondelpark en ik vond werk in de zeefdrukkerij in de kelder van Paradiso. Eigenlijk een vrijwilligers baantje waarvoor ik als beloning gratis toegang tot Paradiso kreeg -met eten en drinken- en een klein beetje zakgeld.

² Lees op Pietpraat.nl/trivia: 'Voor volk en vaderland' voor details over het dienstweigeren.

Toen het eind september te koud werd om buiten te slapen moest ik wel betaald werk zoeken om een kamer te kunnen huren. Via een uitzendbureau kon ik aan de slag bij Tuscom, een bedrijf dat elektrische installaties maakte.

Twee maanden later kreeg ik een contract voor een jaar bij technisch tekenbureau Technicon. Een dochter van Lips, een bedrijf dat hang- en sluitwerk maakte. De tekenkamer was ingericht op twee etages in een grachtenpand op de Oudezijds Voorburgwal, tweehonderd meter van een grote Lips winkel en tussenhhandel, ook op de Oudezijds Voorburgwal. Het tekenbureau was oorspronkelijk opgezet om montagetekeningen en instructies te leveren voor geavanceerd hang- en sluitwerk dat Lips verkocht, maar het was uitgegroeid tot een zelfstandig bedrijf dat tekenwerk leverde voor vele bedrijven.

Ik werd aangenomen als leerling tekenaar-constructeur en zou bij een groep gaan horen die lopende-band-systemen voor Philips ontwierp. Maar al snel werd me duidelijk dat ik gewoon loopjongen was. Het grootste deel van mijn tijd was ik onderweg. Om werk bij een klant af te leveren. Of om naar de drukkerij van Ahrend te gaan waar ze kopieën konden maken van grote tekeningen tot aan formaat A1. En als ik op kantoor was moest ik twee keer per dag naar de Lips winkel waar de keuken van het bedrijf zat. Om tien uur 's ochtends haalde ik koffie op en om drie uur 's middags thee.

Ik had geen moeite met het feit dat ik niet echt aan tekenen en ontwerpen toekwam. Eigenlijk vond ik het wel prima om veel mijn eigen gang te kunnen gaan. Vaak was ik toch te stoned om me op het tekenen te kunnen concentreren. Als ik koffie of thee ophaalde nam ik onderweg vaak een stevige hijs aan een joint. Ik kwam langs 'Brick à brack', een winkeltje in een souterrain waar curiosa werd verkocht, zoals heiligenbeelden en snuisterijen uit Nepal en India. In ruil voor een kopje drinken uit de container die ik bij me had draaide de eigenaar een joint die we samen oprookten en tollend op mijn benen zocht ik mijn plek achter de tekentafel weer op. Waar ik me met mezelf vermaakte. Stond ik keihard Janis Joplins 'Oh lord, woan't you buy me a Mercedes Benz' te zingen tot verbijstering van mijn vijftientig collega's. Wisten zij veel dat het origineel ook à capella was.

De Oudezijds Voorburgwal ligt midden op de Wallen. Rondom het kantoor draaide volop de seks- en porno-industrie. Als we met mooi weer tijdens de lunchpauze buiten rondliepen hadden we prima contact met de vrouwen die op de Wallen werkten. Vanuit de ramen aan de achterzijde van de tekenkamer waar mijn tekentafel stond keek ik over de binnentuin tegen de achterkant van de panden op de Oudezijds Achterburgwal. Op een dag zag ik dat daar opnames werden gemaakt voor een pornofilm. Ik heb de puntenslijper van mijn bureau geschroefd en heb die als een camera voor me gehouden en op die manier draaide ik mijn eigen imaginaire versie van de film.

Ik moest wel oppassen dat zich geen al te gekke situaties voordeden. Wat niet altijd lukte. Het hoofd van de tekenkamer stotterde vreselijk. Hij heette ook nog Jan Snel, je kunt het niet verzinnen. Op een dag kwam hij naast mijn tekentafel staan, bekeek mijn werk en zei: "K-K-K-Kessels j-jongen. Nu-Nu-Nu-Noem je dat t-t-t-tekenen? D-D-D-Dat is om te h-h-h-huilen! D-D-D-Dat is om de h-h-h-haren uit je h-h-h-hoofd te trekken." Stoned als ik was kreeg ik een vreselijke lachkick en moest een kwartier over de gracht gaan lopen om enigszins tot mezelf te komen.

Met Jan Snel had ik geen medelijden; zijn zoon Arie werkte ook op de tekenkamer en kreeg daar een voorkeursbehandeling, dus wat mij betrof moest hij niet zeuren over anderen. Blijkbaar hadden ze op het bedrijf met me te doen, want ik ben er niet eens uitgeknikkerd.

Ik werd er wel met mijn neus op de feiten gedrukt wat betreft de omgang van de Nederlandse staat met haar onderdanen. Het bureau had de opdracht gekregen om onderdelen te ontwerpen voor de Ariane, een kunstmaan die door het Ruimtevaart Centrum in Noordwijk werd ontwikkeld. Degenen die interesse hadden om daar aan mee te werken werden gescreend door de BVD. Waarbij bleek dat ik als staatsgevaarlijk stond geregistreerd, omdat ik dienst had geweigerd en ik mocht zelfs niet in de buurt komen van de apart ingerichte en afgesloten Ariane-kamer. Ik vraag me af hoe lang die registratie is gehandhaafd. Misschien sta ik nog steeds als potentiële terrorist te boek!

Ik had woonruimte gevonden in de Govert Flinckstraat in de Pijp. Een zolderkamer die ik huurde van Jopie, een portier / uitsmijter bij de Femina, en Ria, een animeerdame in de Moulin Rouge, twee nachtclubs op het Rembrandtplein. Toen ik er een paar maanden woonde kregen Jopie en Ria ruzie. Ria vertrok en enkele weken later trok Jopie bij een nieuwe vriendin in waarna ik het huis voor mezelf had en ik verhuisde van de zolder naar de derde verdieping.

Het was de eerste keer in mijn leven dat ik op mezelf woonde en voor mezelf moest zorgen en er ging het nodige mis. Ik heb me een keer bijna geëlectrocuteerd bij de reparatie van de stofzuiger. En door de afvoerslang van de wasmachine niet goed te bevestigen heb ik een giga overstroming veroorzaakt. De slang was losgeschoten en naast de douchebak gevallen, waardoor het water dat in de machine werd gepompt er gelijk weer uit stroomde. Op die manier is er een uur lang water aangevoerd en naar de benedenverdiepingen weggelopen. Ik was op de zolder en Jopie ontdekte wat er aan de hand was toen hij thuiskwam. Op twee hoog was nooit iemand thuis en we zijn binnen gekomen door het raampje boven de deur in te tikken. Waar bleek dat de schade meeviel. Het water was alleen in de doucheruimte terecht gekomen en omdat het huis toch al een bende was viel, nadat alles op was gedroogd, nauwelijks op wat er was gebeurd. Maar bij de benedenbuurvrouw op één hoog was het hele huis onder water komen te staan en het houten plafond was naar beneden gekomen. Voor zover ik weet is op kosten van de WA-verzekering van Jopie de schade hersteld.

Via Ria leerde ik mijn overburen kennen: Sjaan, een collega van Ria die bekend stond als Haagse Sjaan, en Enrique Cucquerella die door iedereen Cuca werd genoemd en als drummer werkte in de Femina. Ik was vaak bij hen om muziek te luisteren en indertijd had ik nog aspiraties om zelf muziek te maken en oefende met Cuca. Ik paste soms op het driejarige dochtertje van Sjaan en toen ze in het voorjaar een zoontje kregen nam ik de baby soms onder mijn hoede.

Cuca kwam uit Barcelona en pochte dat hij in Imagen had gespeeld. Volgens hem was dat een Spaanse superband: de Beatles van Spanje vernoemd naar de John Lennon song. Cuca was zeker een goede muzikant, maar of hij werkelijk zo beroemd was in Spanje betwijfelde ik. Waarom was hij dan naar Nederland gekomen om in een nachtclubband te spelen? Echt gelukkig was hij hier in elk geval niet en hij wilde terug naar Barcelona.

In november 1974 was het contract afgelopen dat ik bij het tekenbureau had. Een vaste aanstelling kreeg ik niet en eerlijk gezegd had ik daar ook geen zin in, ondanks dat ik een cursus machineconstructie was gestart. Ik had inmiddels wel bericht ontvangen van het Ministerie van Defensie dat ik was erkend als dienstweigeraar en ik zou vervangende dienstplicht moeten doen. Maar de toekenning van een plek daarvoor liet op zich wachten. Ik besloot daarom om de uitnodiging van Cuca en Sjaan aan te nemen om met hen samen naar Spanje te gaan. Ondanks dat het eigenlijk een totaal belachelijk

idee was om als dienstweigeraar asiel te zoeken bij de fascistische militaire dictatuur van Generaal Franco.

We hadden een busreis geboekt bij een bekende maatschappij en nu stonden we hier aan de Frans - Spaanse grens. Cuca had ons verzekerd dat bussen van deze maatschappij nooit werden gecontroleerd. Dus hadden we wat geregeld om de reis terug te verdienen. Aan mijn voeten stond een grote reistas vol met porno: boekjes, videobanden en speeltjes zoals een monnik waarvan, als je zijn hoofd naar beneden drukte, de pij open ging en een penis naar buiten kwam. In Amsterdam waren dit soort dingen openlijk te koop. Maar in Spanje was het illegaal en volgens Cuca konden we de spullen in Barcelona verkopen voor vijf keer de inkoopprijs.

Nu besepte ik dat er ook een risico aan zat. In het zwaar katholieke Spanje was het een doodzonde om zulke verderfelijke spullen in bezit te hebben. Net zo erg als drugs. De straf daarvoor bestond niet alleen uit verdoemenis naar de hel na beëindiging van het aardse leven, maar hier op aarde werd je ook al flink aangepakt. De katholieke kerk was van oudsher sterk in collaboratie met wereldse heersers, ongeacht hun politieke gedachtengoed of de behandeling van de bevolking. Op het bezit van porno stond dan ook een fikse gevangenisstraf en daar maakte ik me op dat moment heel wat drukker om dan om het dreigende hellevuur.

De bus werd op deze reis wel degelijk nagekeken. En zeer grondig. Één groep douaniers was binnen aan het werk en een andere groep buiten. De bagageruimtes onder de bus waren geleegd en al de spullen die eruit waren gehaald stonden in de berm. De passagiers moesten in eerste instantie in de bus blijven zitten. De douaniers die binnen werkten waren vóór in de bus begonnen met het controleren van de papieren en handbagage en als dat was gebeurd mocht de betreffende passagier naar buiten en moest daar zijn of haar bagage aanwijzen die dan apart werd gezet en door de douaniers die buiten werkten werd nagekeken.

Cuca, Sjaan en ik zaten op een van de laatste banken in de bus. Sjaan had de baby op schoot; haar dochtertje was in Nederland achtergebleven en als het leven met Cuca in Spanje haar beviel zou ze naar Nederland teruggaan om het kind op te halen.

Ik zag aan de gezichten van Sjaan en Cuca dat zij net zo radeloos waren als ik. Het was slechts een kwestie van tijd dat de mannen bij ons aankwamen. Ik was ervan overtuigd dat ze alleen al op basis van onze angstige blikken zouden weten dat er iets niet klopte. Daar hoefden ze de tassen niet eens voor te openen. Eigenlijk verbaasde het me dat ze niet meteen naar ons toekwamen en ons arresteerden.

Cuca probeerde ons hoop te geven. In het Nederlands zei hij: "Als ze de spullen vinden zal ik hen er iets van aanbieden. Omdat dan bijna alle passagiers uit de bus zijn, ziet niemand het en gaan ze misschien akkoord."

Met zijn trillende stem en spierwitte gezicht kwam hij niet erg overtuigend over. Het zweet stond ons alle drie op het voorhoofd en dat was niet van de warmte. Toen de speurende mannen twee rijen van ons verwijderd waren, leek ons lot nog steeds onontkoombaar. Wij moesten opstaan om onze spullen alvast uit de rekken boven ons hoofd te pakken. Toen Sjaan overeind wilde komen begon de baby, die al die tijd prinsheerlijk had liggen slapen en nu werd gestoord, te huilen. Cuca en ik keken elkaar aan en zagen tegelijk de oplossing. We hoefden niets tegen elkaar te zeggen toen we tot handelen overgingen. Als Sjaan het maar snapte en meespeelde! Niet dus. Zij wilde ook opstaan, maar Cuca duwde haar terug in haar stoel aan het gangpad. Ik nam de huilende baby van haar over en Cuca pakte voor Sjaan langs de tas met porno van de grond en zette die op de zitting naast Sjaan bij het raam. Hij haalde de spullen om de baby te

verschonen uit het rek, legde een zeiltje over de tas dat net groot genoeg was om de hele tas af te dekken en ik legde de baby daar op. Ik fluisterde Sjaan toe: “Langzaam verschonen!” En nu had Sjaan het ook door. Alsof ze alle tijd van de wereld had begon ze met de baby te keutelen waarop die stopte met huilen. Goddelijke rust.

De douaniers waren ondertussen met de passagiers vóór ons bezig. Ze hoorden de baby wel huilen, maar konden niet zien wat wij uitvoerden. Toen ze een minuut later bij ons stonden wilden ze duidelijk de inmiddels stille baby niet weer storen. Ze lieten Sjaan die de baby een schone luier omdeed rustig haar gang gaan. Ze keken naar het weer tevreden lachende wurm, bewonderden de grote bruine ogen en maakten opmerkingen waar ik uit opmaakte: “Quel bueno! Este un chico tambien chica?” (Wat een snoepje! Is het een jongen of een meisje?). Cuca begon met hen over het kind te praten en ondertussen zette ik onze overige bagage voor hen neer. Die keken ze door waarna ze hun werk vervolgden bij de mensen op de bank achter ons.

Sjaan mocht zelfs met de inmiddels weer slapende baby in de bus blijven zitten. Cuca en ik gingen naar buiten waar we onze andere bagage aanwezen. We hadden eerst het plan gehad om de porno in Cuca’s drumstel te verstoppen. Maar goed dat we dat niet hadden gedaan, want de koffers moesten open en zelfs de dekens die we als bescherming in en om de grote trom hadden gestopt werden weggehaald. Maar er werd niets gevonden dat niet in orde was.

Toen we verder met rust werden gelaten pakten we de drumstelonderdelen weer in waarna we ons bij de andere wachtende passagiers voegden. Sjaan zat nog steeds in de bus met de baby die aan de borst lag. De douaniers kwamen uit de bus en het gevaar was geweken. Ik zag dat in een kantoortje papieren werden ingevuld. Dat had te maken met mensen die wel waren gepakt. Ik had geen idee waarmee; ik was zo bezig geweest met onze eigen problemen dat ik geen seconde had gelet op hoe het de andere passagiers verging. Na een onderbreking van meer dan twee uur konden we verder. Toen ik omkeek bij het wegrijden en de douane gebouwtjes zag verdwijnen kon ik eindelijk normaal doorademen.

De eerste tijd in Barcelona beleefde ik in een roes. Ik ben een aantal dagen totaal van slag geweest en als ik teruggedacht aan hoe het aan de grens af had kunnen lopen stond ik steeds weer te trillen. Cuca regelde die dagen alles voor ons. Ik denk dat hij zich schuldig voelde want hij had ons voorgehouden dat er geen enkel risico aan het smokkelen van wat videobanden zou zitten. Hij gaf ons alle ruimte om een beetje bij te komen.

We sliepen de eerste nachten in een hotel en op de derde dag had Cuca een flat geregeld in de Calle de la Paloma, een zijstraatje van de Ramblas. De eerste weken, toen Sjaan nog bij ons was, nam hij ons veel mee uit en liet de stad zien. Alle bekende attracties gingen we langs: Ramblas, Plaza Catalunya, Sagrada Familia en vele parken.

We bezochten vrienden van hem die in nieuwe wijken aan de rand van de stad woonden. Waaronder zijn oude maten met wie hij in Imagen had gespeeld en die hij probeerde over te halen om de band weer op te starten. Maar die mannen hadden inmiddels families en baantjes en een regulier leven met hypotheek en alles wat daarbij hoort en ze waren niet te paaien om het onregelmatige en chaotische leven van een muzikant weer op te pakken.

We ontmoetten zijn familie waarbij ik niet de indruk had dat die op zijn terugkeer zat te wachten. En we besteedden een lange dag aan een bezoek aan Montserrat, een klooster dat gedeeltelijk uit de rotsen was uitgehouwen in een bergketen die honderden meters uit de semi-woestijn oprees. Daar stond in een nis een zwarte madonna die de

beschermvrouw van Catalonië was en die we door de tralies waar ze achter stond aan moesten raken wat geluk zou brengen.

Na drie weken ging Sjaan terug naar Nederland om daar haar zaken te regelen waarna ze met haar dochtertje terug zou komen. Ik wilde proberen een leven op te bouwen in Barcelona. Dan zou ik van dat dienstweigeraarsgedoe af zijn. Mijn plan was om een zeefdrukkerij te beginnen en ik zocht contact met mensen in Paradiso om aan materialen te komen. Die waren minder coöperatief als dat ik had gehoopt. Arthur, die daar de leiding had van de zeefdrukkerij, liet me weten dat hij geen gaas kon sturen dat nodig was om de drukramen te maken. En in Barcelona kon ik niet het goede papier vinden dat voor het drukken nodig was.

Ik maakte ondertussen wel het eerste ontwerp, een aanplakbiljet voor Lord Black, een nachtclub waar ik vaak met Cuca was. De bedrijfsleider was geïnteresseerd, maar omdat ik de goede spullen niet had om te gaan drukken kon ik niets doen. Om toch wat te verdienen reageerde ik op een advertentie in de krant waarin enthousiastelingen werden gezocht voor het beschilderen van tinnen soldaatjes. We kregen een doos monsters thuisbezorgd en potjes verf. Maar het bleek een vreselijk priegelwerk dat heel precies moest gebeuren, omdat uniformen en wapens van de figuurtjes voor de echte liefhebbers exacte kopieën van de werkelijkheid dienden te zijn zoals die was in de tijd van Napoleon. Na de eerste schilderpogingen begonnen mijn handen al te trillen als ik alleen al keek naar het werk dat op tafel stond te wachten. Cuca deed ook een poging maar gooide na het derde mislukte probeersel de spullen in een hoek van de kamer en belde de fabrikant om alles op te halen. Beter verhongeren als ten onder gaan aan een zenuwinstorting!

Toen Sjaan was vertrokken kon Cuca als muzikant aan de slag in een bandje dat dagelijks speelde in Lord Black, een nachtclub naast het pretpark op de berg Montjuich. Ik ging met hem mee. Aan het begin van de avond namen we een taxi de berg op; en aan het einde van de nacht liepen we naar beneden. 's Avonds aten we in Lord Black en 's ochtends na het werk vonden we meestal een ontbijt op de Ramblas, vaak in het visrestaurant van Cuca's vriend Peret die ooit een wereldhit had met het nummer 'Borrequito', over een ezel die niet wilde gehoorzamen.

De eerste dagen hielp ik mee in de keuken van de nachtclub. Ik werd goede maatjes met de diskjockey die er werkte en al snel mocht ik hem assisteren. Enkele weken later ging de diskjockey een tijdje weg en ik mocht zijn werk overnemen.

Lord Black was een grote club met plaats voor een paar honderd gasten die geopend was van 10 uur 's avonds tot 5 uur 's ochtends. Het middelpunt van de club was een grote ronde dansvloer. Aan drie kanten daarvan liep het in etages op. Op elk plateau stonden tafeltjes voor gasten. Helemaal bovenin waren minimaal verlichte zithoekjes. De vierde kant van de dansvloer bestond uit een drietal bars en een klein stuk wand waarachter een keuken en opslagruimtes lagen.

Elke nacht werd er een aantal shows verzorgd door schaars geklede danseressen en op een podium naast de dansvloer speelde de band met Cuca. Twee keer per nacht verzorgde een gebochelde dwerg een 'Draculin' show, het spectaculairste gebeuren in de Lord Black. Een van mijn belangrijkste taken als diskjockey was het verzorgen van de muziek bij dit optreden.

Als de show begon waren alle lichten in de club uit en alleen de dansvloer was verlicht. De show startte met een rechtopstaande doodskist die vanachter een gordijn de danspiste in werd gereden. Met als begeleiding de piepende deuren uit 'Wish you were

here' van Pink Floyd opende de doodskist en Draculin stapte eruit en begon te dansen: een dwerg met een scheefgegroeid bovenlichaam met op zijn linkerschouder een enorme bochel en een hoofd dat veel te groot was voor zijn kleine lichaam. Ik was ervan overtuigd dat hij als voorbeeld had gediend voor Quasimodo in het Spook van het Louvre. Hij droeg een lange zwarte cape met daaronder zwarte kleren.

Als hij in de piste stond verdween de doodskist weer achter de gordijnen en hij begon te dansen op muziek van Led Zeppelin en Abba, waarbij hij uit de piste stapte en zich tussen de tafeltjes op de onderste rijen begaf waar hij de meiden de stuipen op het lijf joeg. Wat hij volgens mij met plezier deed. Hij was voorzien van vele fluorescerende elementen: linten op zijn pak, crème op zijn gezicht, lange spitse boventanden die ver over zijn onderlip staken en lange gebogen aangeplakte nagels. Als hij danste werd hij beschenen met een grote felle lamp waarmee iemand hem volgde. Het fluorescerende licht in combinatie met zijn vergroeide lichaam en zijn kolderieke gesprong was zonder meer angstaanjagend en met name de dames vlogen alle kanten op als hij in hun buurt kwam.

Na een minuut of vijf door de club te zijn gesprongen danste hij verder in de piste. Er werd een dertig centimeter dikke laag nevel over de dansvloer geblazen en vanachter het gordijn kwam een danseres in een maagdelijk witte jurk de piste in die helemaal in haar eigen danswereld op leek te gaan. Tot ze plotseling Draculin zag die naar haar toe bewoog. Ze dansten enkele minuten uitdagend om elkaar heen tot hun middel in de namaak wolken. Toen hij aan haar wilde komen wees zij dat af en het gevolg was een in dans uitgevoerde achtervolging op muziek van Ravel en Deep Purple. Uiteindelijk kreeg hij haar te pakken en probeerde haar als een echte vampier in haar nek te bijten. Maar net op dat moment haalde het meisje een kruisbeeld tevoorschijn dat ze in zijn hart stak. Daarop viel Draculin en verdween in de nevel en het meisje danste de piste uit.

Even later kwam Draculin weer overeind. Terwijl hij in de nevel lag had hij een zakje met ketchup stuk gebeten en de rode smurrie droop van de uitstekende tanden op zijn lippen en kin. Half lopend en half kruipend maakte hij nog een paar rondjes door de club langs de tafeltjes met gasten om tenslotte terug te keren naar de piste waar in de tussentijd de doodskist weer binnen was gereden. Hij stapte in de kist, sloot met Pink Floyd gepiep de deur waarna de kist achter het gordijn verdween.

Al met al een groots spektakel dat om middernacht en rond drie uur werd opgevoerd. Vooral de gillende bezoeksters zorgden bij de andere gasten voor de nodige hilariteit. Waarbij het me verbaasde dat de mannen van die vrouwen hun partner niet in bescherming namen.

Draculin was echt eng. Zo erg dat hij ook mij behoorlijk van slag wist te maken. De box van waaruit ik de muziek verzorgde was hoog in de club. Nadat de show af was gelopen zette ik een muziekband op en ging naar beneden om iets te drinken in de keuken. Omdat de kist met Draculin dichterbij de keuken was trof ik hem doorgaans al aan een tafeltje in de personeelshoek. Maar op een dag kwam hij me in de gang naar de keuken achterop zonder dat ik dat merkte. Hij tikte me op mijn schouder en toen ik me omdraaide keek ik recht in zijn gezicht met alle smeer en ketchup vlak voor me. Waar ik zo van schrok dat ik uithaalde en hem vol op zijn kin mepte. Hij ging gelijk gestrekt en dat was de laatste keer dat hij zo'n geintje uithaalde. De rest van het personeel droeg me daarna op handen. Hij was de ster van de club wat hij goed liet blijken. Hij deed nogal uit de hoogte en mijn collega's vonden het wel best dat hij eens voor zijn arrogantie werd gestraft.

Ik zong het een aantal maanden uit met eten in de Lord Black, wat zakgeld dat ik daar kreeg en de opbrengst van de verkoop van de porno. Cuca betaalde de huur van het appartement waar we woonden. Toen we in maart bericht kregen dat Sjaan terugkwam moest ik andere woonruimte gaan zoeken. Mijn plan om een zeefdrukkerijtje op te zetten was deerlijk mislukt. Mijn geld was op en ik zag geen mogelijkheden om redelijk wat te verdienen. Bovendien was langzaam tot me doorgedrongen dat ik niet naar Nederland terug kon zolang ik niet aan mijn dienstplicht had voldaan.

In april zag ik geen andere mogelijkheid dan terug te gaan naar Nederland. Dat kon niet met een bus van een officieel reisbureau. De gitaar die ik mee had genomen had ik verkocht om de terugreis te kunnen betalen en de opbrengst was maar net genoeg om in een Volkswagenbusje met de klinkende naam Magic Bus mee te rijden. Dat busje werd geëxploiteerd door een stel hippies en na wat ik op de heenreis mee had gemaakt was ik er niet gerust op dat ik zonder problemen thuis zou komen. Er was een grote kans dat er hasj in dat busje zat, die op deze manier vanuit Marokko naar Nederland werd gesmokkeld. De jongens die het busje reden verzekerden me dat het clean was, maar wat was die toezegging waard?

Boven verwachting ging alles goed. We werden zowel bij de Spaans - Franse grens als bij binnenkomst in Nederland gecontroleerd –niet verwonderlijk gezien het hippie uiterlijk van de passagiers- waarbij ik opnieuw doodsangsten uitstond, maar er werd niets gevonden.

In Nederland lag er een brief van het Ministerie van Defensie dat er een tewerkstellingsplaats voor me was in Verpleeghuis Tabitha in Amsterdam waar ik enkele weken later al aan mijn vervangende dienstplicht kon beginnen. Met de nodige ervaringen rijker en in elk geval de koude Nederlandse winter ontlopen.

Almere, juli – augustus 2009,
aangepast Almere 2015.

De Albatros in Amsterdam (1978-1992)

In derdewereldlanden tref je enorme krottenwijken aan, gebouwd van afval. De huizen staan op instorten en waaien weg bij het minste zuchtje wind. De voorzieningen zijn er minimaal en mensen leven er van dag naar dag.

Doorgaans staan die krottenwijken op plaatsen waar de beter gesitueerden om wat voor reden dan ook niet willen wonen. Soms omdat die plaatsen moeilijk toegankelijk zijn of omdat voorzieningen ver weg zijn. In andere gevallen zijn het zelfs gevaarlijke plaatsen, bijvoorbeeld vanwege het risico van overstromingen of landverschuivingen.

De mensen leven er in een spiraal van armoede. Als je in een krottenwijk woont heb je weinig toegang tot de grootgeldverdienerswereld. Misschien kun je een slecht betaald baantje krijgen of je mag de rotzooi van de rijken opruimen. De kans om er weg te geraken is minimaal.

Af en toe probeert iemand de ellendespiraal te doorbreken en doet een poging om een plekje te veroveren in een woongebied of op een werkterrein dat doorgaans door de beter gesitueerden wordt geclaimd.

Iets vergelijkbaars heb ik gedaan in Nederlandse stijl. In het voorjaar van 1978 heb ik goedkoop een schip gekocht waarmee ik als armoedzaaiër op de Bloemgracht terecht ben gekomen, dus midden in de Jordaan op een van de mooiste en duurste plekjes van Amsterdam. Met alleen maar rijkelui en bekende Nederlanders om me heen. Geloof me dat me dat niet door iedereen in dank werd afgenomen.

Voor ik met mijn toenmalige vriendin Geertje het schip kocht woonden we op de negende verdieping van een flat in Slotervaart. Anderen vonden het vanwege het uitzicht over de Sloterplas een mooie plek. Met alle voorzieningen die men zich in deze luxewereld kan wensen. Maar ik vond het eng om zo hoog te wonen. Als het hard waaide voelde je het gebouw heen en weer zwaaien. Het was vreselijk om, als ik uit het raam

De Bloemgracht in de winter. Het voorlaatste schip bijna op het eind van de gracht is De Albatros. Daar weer achter is nog een punt van de boot van Eelko te zien. Op de achtergrond het Anne Frank Huis op de Prinsengracht.

keek, geen straat en geen mensen te zien. Bovendien was de saaie flat ook nog eens peperduur. Vandaar dat we op zoek zijn gegaan naar iets anders.

We wilden graag iets kopen en hebben eerst gekeken voor een goedkope etagewoning. Maar binnen ons budget kwamen we dan uit op benauwde hokken waar je je kont niet kon keren. Toevallig zagen we in een krant een advertentie: woonschip te koop voor 25.000 gulden. Dat was nog niet

de helft van de prijs van een kleine etagewoning.

We hebben het telefoonnummer gebeld dat bij de advertentie stond en diezelfde avond konden we langskomen om het schip te bekijken. Daarvoor moesten we naar het Prinseneiland. Het lag daar bij een werf. De eigenaar werkte op die werf, maar de werf ging sluiten en hij verhuisde naar Friesland om daar te gaan werken en daarom was het schip te koop.

Het schip bleek de Albatros te heten. Ik heb die naam dus niet bedacht! Degene die dat wel heeft gedaan moesten ze met terugwerkende kracht alsnog een pak slaag geven. Aan het hele model kon ik niets ontdekken dat ook maar enigszins geassocieerd kon worden met een dergelijke mooie vogel. Misschien associeerde de naamgever de naam met de vrijheid van het bestaan van een vogel. Wie zal het zeggen?

Het was een 23 meter lange stalen platbodem waar een ijzeren cabine van 16 meter lang en 4 meter breed op was gelast. Volgens de eigenaar had het schip vroeger dienst gedaan in de haven als houtschuit. Ondanks de grote vlakken zag het er niet al te lomp uit omdat het in vrolijke kleuren was geschilderd. We waren allebei gelijk verliefd op het schip en hebben zonder over de prijs te discussiëren gezegd dat we het wilden kopen.

Het eerste probleem was om financiering voor het schip te vinden. We waren eerlijke, hardwerkende maar arme verpleegkundigen en hadden geen Fl. 25.000 in onze kontzak. De volgende dag zijn we naar een bank gegaan waar we te horen kregen dat een hypotheek niet mogelijk was, omdat een schip geen onroerend maar roerend goed is. Tegen een idioot hoge rente konden we met het schip als onderpand van de bank wel een persoonlijke lening krijgen voor 50% van de koopprijs. De rest zouden we dan op een andere manier moeten financieren. Belachelijk gewoon.

“Maar ik kan wel iets voor jullie regelen via een vriend van me”, liet de bankman die ons te woord stond weten. Diezelfde middag moesten we naar een koffieshop op de Middenweg op de hoek bij de Jaap Edenbaan waar we een man in driedelig grijs en een stropdas troffen die wel 25.000 gulden letterlijk in zijn kontzak had. We konden dat geld lenen tegen een rente van 10%. We moesten een contract tekenen en zouden het geld in 10 jaar terugbetalen. Binnen 20 minuten waren we weer buiten met een berg geld in de binnenzak zoals ik nog nooit in mijn leven had gezien.

Het volgende probleem was een plek voor het schip. Bij de werf kon het niet blijven, maar de verkoper had ons gezegd dat hij op goede voet stond met de havenmeester en hij zou iets voor ons regelen. Het schip zou nog uit het water worden gehaald om te worden nagekeken en geteerd. Dat zou twee weken duren en in die tijd kregen wij vijf adressen in de Amsterdamse binnenstad waaruit we een ligplaats konden kiezen.

Verreweg de mooiste was op de Bloemgracht bij de brug naar de Prinsengracht. Midden in de Jordaan met aan alle kanten prachtige oude gevelpanden. Een vreselijk dure buurt. Daar wonen is alleen betaalbaar voor mensen met een bijzonder inkomen of voor bedrijven die via de belasting hun investering kunnen terugverdienen. Wij kregen de plek gratis! Formeel was het een illegale ligplaats, maar we kregen van de havenmeester de toezegging dat we niet weggesleept zouden worden en hij zou regelen dat we recht hadden op aansluiting op stadsvoorzieningen.

Aangezien anderen de papieren hadden geregeld hebben wij verder geen vragen gesteld. Maar hier was duidelijk sprake van corruptie: officiële documenten geregeld op basis van vriendjespolitiek. Wat dat betreft is Nederland niets beter als een ontwikkelingsland. Mij stoorde het niet. Ik kom uit Limburg en was bekend met de oude KVP- en later CDA-mentaliteit, dus je hoeft mij niet te vertellen dat ook in Nederland

alles onder tafel te regelen is. Op topniveau hangen in Nederland zaken van maffiapraktijken als protectionisme en favoritisme aan elkaar. Moet ik me dan druk maken omdat een papier voor een boot onderhands geregeld wordt? Waarom Roomser zijn dan de paus? Nergens voor nodig toch?

Twee weken later werd het schip naar de Bloemgracht gesleept, waarna wij konden beginnen met het bewoonbaar maken. De havenmeester had geregeld dat er snel elektriciteit zou worden aangelegd. Hetgeen geschiedde. Een elektriciteitskast om woonschepen op aan te sluiten stond er al verderop op de gracht en van daar af werd via de bommen een kabel gelegd naar ons schip. We hebben slechts een maand met olielampjes en waxinelichtjes gebivakkeerd. In die tijd hebben we alle elektriciteitsdraden vervangen wat een eis van het GEB was, omdat de kleuren van de draden die er zaten niet in overeenstemming waren met de normen.

We hadden alle tijd voor schilderwerk en om een extra vloer aan te leggen in de hoop dat we door een dubbele vloer 's winters minder last zouden hebben van koude voeten. Een hoop die ijdel bleek te zijn.

Een telefoonaansluiting bleek geen groot probleem en was binnen een paar weken voor elkaar. Daarvoor werd een twee meter lange pijp voor de ingang van ons schip geplaatst waarvandaan de elektriciteit- en telefoonkabel het schip in werden geleid. Ergens anders in de stad waar ze aan de straat aan het werken waren heb ik een Amsterdammertje meegenomen dat ik twee meter van de pijp in de parkeerstrook heb gezet. Daardoor was ik van het probleem af dat we het schip soms niet op of af konden vanwege geparkeerde auto's. Om het er een beetje netjes uit te laten zien heb ik naast de telefoonpaal een pruimenboom geplant die er nog steeds staat. Maar niet echt groot is geworden.

Dat Amsterdammertje is me een paar jaar later nog bijna duur komen te staan. Op een dag werd de straat voor ons schip opengebroken om kabels en leidingen te vernieuwen. Ik had mijn Amsterdammertje vooraf weggehaald en in het vooronder gelegd. Toen het werk klaar was en stratenmakers bezig waren de straat weer dicht te gooien heb ik gevraagd of ze mijn Amsterdammertje weer op zijn plaats wilden zetten. De domme stratenmaker ging aan zijn opzichter vragen wat hij met dat verzoek aan moest, waarop die opzichter weigerde en mij zelfs beschuldigde van diefstal van een Amsterdammertje waar hij de politie bij wilde halen. Mijn Amsterdammertje nam hij mee, maar mij kennende zullen jullie niet verbaasd zijn dat er enkele weken later toch weer een Amsterdammertje stond.

De aansluiting op het waterleidingnet heeft heel wat meer voeten in de aarde gehad. Nadat we die hadden aangevraagd hebben we lang moeten wachten voordat die er kwam. De gemeente zou de aansluiting regelen als de straat zou worden opengemaakt voor onderhoud van alle leidingsystemen die er lagen. Dat openbreken van de gracht werd steeds uitgesteld en het heeft twee jaar geduurd voordat vijf meter voor mijn schip net boven de waterlijn een pijpje uit de wal van de gracht stak waar water uit kwam en waar ik ons schip op kon aansluiten. Trouwens niet alleen óns schip. Vanaf het pijpje ging één slang zichtbaar het water in. Maar onder water liepen er slangen naar alle woonschepen op ons stuk van de gracht. Ik was de enige die betaalde aan het gemeentewaterleidingbedrijf. Waar ik trouwens geld aan over hield, omdat ik van de eigenaren van de drie andere schepen elk kwartaal een fles sterke drank kreeg als dank voor het watergebruik.

Vanwege het uitstel van de aansluiting op het waterleidingnet hebben we de eerste jaren op het voordek een ton voor water gehad. Recht tegenover het voordek van ons schip was loodgietersbedrijf Frits. Op de begane grond van zijn huis was een werkplaats en als onze ton leeg was dan rolden we de brandslang vanuit de werkplaats naar ons schip om de ton te vullen. Later heb ik ruzie met Frits gekregen waarna hij alles heeft geprobeerd om me weg te krijgen van de gracht, maar tegen die tijd was de aansluiting op het waterleidingnet al klaar en we waren niet meer afhankelijk van zijn brandslang.

De wateraansluiting heeft wel een keer voor lichte paniek gezorgd. Op een zonnige dag was iemand met een motorbootje tegen het pijpje gevaren waardoor de slang kapot was gegaan en er spoot een flinke straal water de lucht in. Ik was niet thuis en iemand had de politie gebeld. De agenten trokken toen ik thuiskwam net de slang uit het water met alles wat daar aan vastzat. Ik liep snel naar hen toe en wilde uit gaan leggen hoe een en ander in elkaar stak. Maar een agent, een echte Amsterdammer, was me voor en vroeg terwijl hij de bos slangen in de lucht hield: "Wat is dit voor een kerstboom?"

Ik kreeg niet eens de kans om te reageren op zijn vraag. Hij zei: "Als u zorgt dat het probleem wordt opgelost, dan heb ik niets gezien!" Waarop hij met zijn collega in hun auto stapte en vertrok.

Dat oplossen van het probleem was nog niet eens zo simpel. De watertoevoer moest met een speciale sleutel worden afgesloten via een kraantje onder een putdeksel. Dat putdeksel zat op een meter van de wal, midden in een parkeerplaats waar altijd auto's stonden. Gelukkig stond er die middag een auto geparkeerd waarvan ik de eigenaar kende.

De watervoorziening op het schip gaf in de winter vaak problemen. In de jaren dat we afhankelijk waren van water uit de ton op het voordek moesten we als het vroom water binnen klaarzetten in emmers en ketels. Als ik dat had vergeten of als het zolang achter elkaar vroom dat het water dat binnen stond op was, dan moest ik als ik vroege dienst had 's ochtends voor zes uur de kou in en het ijs in de ton stuk slaan om zo water te versieren voor een kopje koffie. Over water om me te wassen om wakker te worden hebben we het dan niet eens.

Een probleem met de watervoorziening van het waterleidingnet was dat in de winter het water in het deel van de slang dat boven het water uitstak kon bevriezen. Om dat te voorkomen was het zaak om als het vroom binnen een kraan open te laten staan en het water zachtjes te laten stromen. Met alle risico's van dien. Want evenzo kon de afvoer bevriezen. En je hoeft geen ingenieur te zijn om te beseffen wat het gevolg is als in een schip water stroomt wat niet weg kan.

Dat risico liepen we ook door onze wasgelegenheid. Om een douche te hebben waarin we rechtop konden staan had ik de douchebak zo laag in het schip moeten plaatsen dat die een flink eind onder de waterspiegel van de gracht lag. Onder de douchebak zat daarom een wasmachinepompje dat aangezet moest worden als we een douche namen om het douchewater naar buiten te pompen. Geertje en ik waren allebei fanatieke sporters en we douchten zo veel mogelijk na trainingen en wedstrijden om het gedoe en het gevaar dat het fout zou gaan te ontlopen.

Vanwege het risico dat dit met zich meebracht konden we geen wasmachine op het schip installeren en we deden de was of op de hand of we gingen naar een wasserette. Omslachtig maar wel veilig.

Dat er risico's aan het leven op een schip waren verbonden hebben we meegemaakt met het schip van buurman Eelko. Tijdens de strenge winter in 1987 zaten alle schepen

vastgevroren in het ijs. Op een vrijdagmiddag kwam de waterpolitie door de gracht om het ijs stuk te varen. Ze braken steeds een paar meter ijs totdat hun boot vastliep. Dan gingen ze achteruit om een aanloop te nemen om met volle kracht vooruit weer een paar meter ijs te breken. Hun boot vloog daarbij alle kanten op en ze ramden keihard tegen de woonboot van Eelko aan.

Twintig minuten later kwam Eelko in paniek bij me. Hij was net thuisgekomen en had ontdekt dat zijn schip lek was en vol water liep. Ik heb de waterpolitie gebeld en hen gezegd ons te komen helpen. Maar de telefoniste die ik aan de lijn had weigerde iets te ondernemen. "Het is 5 uur geweest en iedereen is net naar huis gegaan. Belt u maandagochtend maar weer." De ongelooflijk botte trut weigerde te snappen wat het betekent als je boot met al je persoonlijke bezittingen naar de bodem van de gracht gaat!

Met hulp van vele bootbewoners uit de buurt hebben we Eelko's schip kunnen redden. Met pompen hebben we het ruim droog gehouden. Het gat hebben we provisorisch kunnen dichten en de volgende ochtend is het schip naar een werf gesleept waar het is gerepareerd. Uiteindelijk is alle schade door de gemeente vergoed.

Ook na het EK in 1988 dat Nederland won is het mis gegaan³. Ik woonde in Mali en enkele weken na de finale ontving ik videobanden met beelden van de inhuldiging van het Nederlands elftal. Het geweldige feest in Amsterdam is een nachtmerrie geworden voor een aantal woonboot eigenaren. Overenthousiaste fans gingen massaal op de schepen staan om de spelers toe te juichen waardoor een flink aantal schepen is gezonken. Gelukkig had ik voordat ik de beelden keek al gehoord dat mijn schip gespaard was, anders had ik denk ik even flink in de rats gezeten.

Vanaf het begin hadden we op het schip warm water via een gasgeiser op butaan. Koken deden we op een gasstel ook op butaangas. In die tijd was het niet ongebruikelijk om flessengas te gebruiken dat op vele plaatsen te koop was. Maar omdat butaan zwaarder is dan lucht stonden de flessen op een verhoging op het voordek, zodat er bij een lekkage geen gas in het ruim van het schip kon stromen dat een explosie kon veroorzaken. Vanaf die flessen liep een leiding onder de vloer door waar de geiser en het gasstel op waren aangesloten.

Een curiositeit was onze wc. Als je daar op ging zitten leek het alsof je een troon besteeg. Het hokje waar de wc in was geplaatst was belachelijk klein. Als we erg brede bezoekers hadden die nodig moesten dan was het altijd weer afwachten of ze hun behoefte konden doen zonder vast te komen zitten. Binnen in het hokje moest je op een kistje gaan staan, dan een draai van 180 graden maken waarna je op de pot kon gaan zitten. De wc-pot moest zo hoog zijn omdat die ruim boven de waterspiegel van de gracht moest uitkomen. De verbinding tussen de gracht en de pot was open. Als de pot te laag zou zijn dan zou het grachtwater over de rand van de pot in het schip stromen.

Om te kunnen spoelen zat naast de wc een gietijzeren handpompje waarmee grachtwater werd rondgepompt. Dat pompje is meerdere keren stukgevroren, als ik in de winter weer eens had vergeten om het water er uit te laten lopen.

In een presentatie van de voorzieningen op het schip dien ik zeker onze petroleumkachel te vermelden. Die stonk vreselijk, maar omdat het midden in de winter alleen in een straal van een meter van de kachel een beetje warm was, waren we verplicht er toch vlak bij te gaan zitten. Onder de tafel stond een elektrische radiator die we aanzetten tijdens het eten of als we om een andere reden aan de tafel zaten. Die had

³ Lees ook: Trivia: Grote voetbaltoernooien

ik ooit, God mag weten waarom, blauw geschilderd, waarbij ik misschien geen goede verf had gebruikt waardoor die ook stonk als de hel als hij warm werd.

Een enorme vooruitgang was de aansluiting op aardgas in 1986. Toen die was aangelegd was het eerste dat we deden een gaskachel kopen. Eindelijk konden we het schip in de winter redelijk verwarmen en ook nog eens zonder stank. Vervelend was wel dat de warmte naar boven trok. We konden het zo warm stoken dat het zweet zich spontaan op ons voorhoofd aftekende als we gingen staan, terwijl we dan nog steeds ijskoude voeten hadden. De beste manier om warme voeten te krijgen en te houden was met een boek in de schommelstoel voor de kachel gaan zitten met de voeten zo ongeveer tegen de kachel aan op een veertig centimeter hoog krukje.

De aardgasaansluiting is wel de aanleiding geweest voor de ruzie met overbuurman Frits waarover ik eerder sprak. De oorzaak voor die ruzie lag bij het gemeentegasbedrijf dat de aansluiting had gemaakt. Voor de aansluiting moest op de wal een grote kast worden geplaatst. Op elke kast konden twee schepen worden aangesloten. Voor mij en buurman Eelko was een kast precies midden tussen onze schepen geplaatst. Het gevolg was dat van de drie parkeerplaatsen er maar twee kleine over bleven. Waarvan er geen groot genoeg was voor Frits zijn werkbusje. Ik kon wel begrijpen dat hij daar kwaad over was. Als de gemeente eerst met ons had gepraat dan had de kast een paar meter opgeschoven kunnen worden.

Helemaal normaal ging Frits overigens niet met het probleem om. Een jaar nadat de kast was geplaatst lag hij in scheiding. Zijn vrouw was bij hem weggegaan en hij dronk veel in die tijd. Op een nacht was er een feest bij ons en om drie uur in de nacht zag ik bij Frits ook nog licht. Plotseling was er een flink kabaal op de wal en toen ik buiten ging kijken zag ik Frits die ladderzat met een voorhamer stond te slingeren in een poging de gaskast in elkaar te slaan. Ik probeerde met hem te praten, maar er was geen verstandig woord met hem te wisselen. De mensen die bij mij op visite waren wilden de politie erbij halen. Ik heb dat afgehouden en het lukte me om hem zijn huis in te praten. De volgende dag heb ik het gemeentegasbedrijf gebeld. Toen die kwamen kijken heb ik gezegd dat ik van niets wist. "Misschien is iemand er tegenaan gereden met inparkeren." Hoewel dat weinig geloofwaardig over kwam aangezien er zelfs deuken boven op de kast zaten, is alles netjes gerepareerd zonder kosten.

Met het aantal voorzieningen dat elk jaar toenam werd het steeds prettiger wonen op het schip. Het nadeel van alle aansluitingen was dat het schip moeilijk van zijn plaats te halen was. Het was een halve dag werk om alle slangen en kabels los te koppelen en een halve dag om alles weer aan te sluiten. Maar ondanks dat het schip geen motor meer had en zelfs geen fatsoenlijk roer, moest het een keer in de vier jaar van de plek om naar de werf gesleept te worden om de bodem schoon te maken en te teren.

Geertje en ik waren bekend met alle aansluitingen en voorzieningen en hoe we daar mee om moesten gaan. Maar als we bezoekers hadden en vooral als we het schip uitleenden als we zelf wegwaren, dan was het altijd weer spannend of het goed zou gaan.

Tot zover de opmerkingen over alle voorzieningen op het schip. Misschien denk je na dit gelezen te hebben dat wonen op een schip constant voor stress zorgt, omdat er zoveel anders is als bij een huis en omdat er veel mis kan gaan. Maar als je erover na gaat denken dan is dat als je in een huis woont net zo. En net zoals ik en jullie nu niet stil staan bij de risico's van wonen in een huis, zo dacht ik toen niet over de risico's van

wonen op een schip. Ik deed al het onderhoud zelf, ook gas en elektriciteit aansluitingen. En dat ging gewoon goed.

We hadden op het schip een heerlijk vrij leven en dat midden in oud Amsterdam. Samen met hond Vidocq die ik in het asiel had gehaald en de poezen Eutje en Fluxje die we hadden overgenomen van kennissen. Naast de werkplaats van Frits was een schaakcafé en ik hoefde alleen de straat over te steken voor een kop koffie en om een partijtje te kunnen schaken. Vaak zat ik daar met buurman Eelko. In een straal van vijfhonderd meter was 24 uur per dag wel een kroeg open. Er waren talloze restaurantjes en koffieshops in de buurt.

De sfeer op de gracht was uitstekend. De zomer dat de straat open was gebroken voor onderhoud van de vele leidingen woonden we met z'n allen aan een grote zandbak. Er was elk weekend een ander die in het zand een feestje organiseerde. De meeste mensen in de buurt hadden geen moeite met de woonschepen. Zij waren blij in de Jordaan te wonen en gunden dat een ander ook. Daarover heb ik meer geschreven in mijn ontmoeting met buurman Jan Rot in het verhaal over mijn reis naar Timboektoe⁴.

Slechts een paar burenen waren niet blij met de schepen. Over de omslag bij Frits heb ik al verteld. Een andere buurman, de vroegere directeur van het concertgebouw, zat 's zomers aan het eind van de middag altijd op het stoepje voor zijn huis en begon als ik langskwam wel eens te zeuren: "Het is niet tegen u persoonlijk, maar het ziet niet uit zo'n brok roest op de mooie gracht." Ik heb nooit de confrontatie gezocht met de aardige oude pensionado. Als dat zijn idee was dan moest dat maar zo zijn. Bovendien klopte niet wat hij zei. Er zat geen spatje roest op ons schip! Daarvoor hield ik het veel te goed bij.

Eigenlijk was het verbazend dat ik zo weinig commentaar van mijn burenen kreeg. Ik was altijd aan het klussen en mede door de nachtdiensten die ik draaide was er soms op vreemde tijden herrie op en rond ons schip. Zoals gezegd deed ik alle onderhoud van het schip zelf. Daarnaast werkte ik op de straat aan auto's. In 1982 heb ik een Volkswagen bus omgebouwd tot camper en later heeft er maandenlang een grote Mercedesbus – een oude reportagewagen van de NOS- gestaan die ik verbouwd heb zodat we er met zes man in konden wonen en waarmee we dwars door de Sahara van Nederland naar Togo zijn getrokken⁵. In 1986 heb ik een vlot naast mijn schip gelegd waarop ik een grote roeiboort heb geknapt. Dat betekende wekenlang schuren en roestkrabben. Flink herrie dus en echt geen pretje voor de burenen, maar ze pikten het zonder moeilijk te doen.

Aan die roeiboort heb ik veel plezier beleefd. Ik had hem gekregen van een buurman omdat de boot bij hem alleen lag weg te roesten. Nadat hij was opgeknappt gebruikten we hem om uit te gaan. Ik hing dan olielampjes op het bootje, er ging wijn en stokbrood mee en dan roeiden we naar het Leidseplein of naar een bioscoop.

Vaak meerden we af voor de Melkweg. In die tijd hoefde je niet voor optredens te reserveren. Je kon gewoon naar Paradiso fietsen of roeien, kijken wie er speelde en dan beslissen of je een kaartje wilde kopen. Ik herinner me geweldige concerten van Raymond van 't Groenewoud, Cockney Rebel en Sonny Terry en Brownie McGee waar ik terecht kwam omdat ik toevallig het affiche zag en besloot naar binnen te gaan.

We hebben bij de roeiboort een tijdje een motor gehad die we hadden geleend van de broer van buurman Eelko. Op een dag had ik die motor niet goed vastgeschroefd op de

⁴ Lees ook: Wereldverhalen: Timboektoe treurnis

⁵ Lees ook: 'Peugeot 504'; en 'Gedrogeerde kameel'.

boot en toen ik een scherpe bocht nam vloog hij van de boot af. Midden in de Prinsengracht. We waren onderweg naar iets en hadden geen tijd om de motor te zoeken. Bovendien schatten we de kans dat we het ding van de bodem van de gracht konden vissen op nul komma nul.

De volgende dag zijn we toch met een pikhaak naar de plaats delict gegaan. Niet geschoten is tenslotte altijd mis. Het is niet te geloven, maar Eelko stak de pikhaak in het water en binnen vijf seconden voelde hij weerstand. Met moeite kregen we de haak omhoog en je zult het al bedacht hebben, de motor bleek er aan te hangen.

In 1987 was mijn relatie met Geertje over. Eigenlijk hadden we al een jaar eerder besloten uit elkaar te gaan, maar omdat Geertje toen een skiongeluk had waarbij ze haar kniebanden scheurde, zijn we een jaar extra bij elkaar gebleven totdat zij weer redelijk ter been was. We hebben een woning voor haar gekocht en ik ben op het schip blijven wonen.

Nadat ik alleen was gebruikte ik de roeiboort als verleidingstruc. Ik nodigde dames uit voor een romantisch tochtje of om mee naar de film te gaan en daarna zei ik hen dat ik naar huis moest om de hond uit te laten. Zo heb ik Els ook aan de haak geslagen!

Als wij er niet waren logeerden vaak kennissen op het schip. Dat was niet altijd een succes. Het leven is toch echt anders als in een huis. Mijn zus uit Ierland heeft er ooit een aantal dagen gewoond met man en vier kinderen. De eerste dag was hun auto al opengebroken. Ze hadden er waardevolle spullen open en bloot in laten liggen, iets wat misschien kan in een onschuldige stad als Cork waar zij woonden, maar dat moet je niet doen in een van junkies vergeven stad als Amsterdam. De volgende dag viel een van hun jongens in de gracht en mijn zwager, moest achter hem aan duiken en hem redden. En het schip bleek toch wel wat klein om met zes mensen op te wonen.

Als we voor langere tijd weggingen verhuurden we het schip. De huurder moest dan de vaste lasten vergoeden en voor de beesten zorgen. Dus geld hielden we er niet aan over. In 1989 vertrokken we voor een aantal jaren naar Mali en we hebben het schip toen verhuurd aan Paul. Hij had een aantal jaren in Kameroen gewoond en gewerkt en terug in Nederland bleek het niet te boteren met zijn vriend. Waarop ze besloten elk hun eigen weg te gaan.

In de jaren die volgden had Paul een aantal keren gevraagd of hij het schip kon kopen. Omdat onze toekomst onzeker was heb ik dat steeds afgehouden. Maar in 1993 heb ik besloten het schip toch maar van de hand te doen. Daouda was inmiddels geboren en een tweede kind gepland en we zouden niet naar het schip terug kunnen. Het afzien en de gevaren wil je een klein kind niet aandoen. Bovendien wist ik dat Paul een nieuwe vriend had waar hij bij was ingetrokken en een onbewoond schip loopt vele risico's zoals uit dit verhaal duidelijk is geworden. Zolang ik eigenaar was, liep ik die risico's.

Om geen ruzie te krijgen over de prijs hebben we een taxateur de waarde laten bepalen. In de jaren dat ik de eigenaar ben geweest is het Amsterdamse Woonboten Comité doorlopend in onderhandeling geweest met de gemeente om de status van woonschepen te verbeteren. Toen ik het schip kocht was de ligplaats illegaal. Bij de verkoop in 1993 was dit opgeschaald naar een gedoogde plaats. Vanwege dit papiertje was de waarde flink omhooggegaan en ik heb het schip verkocht voor 94.000 gulden.

Later heb ik mezelf nog wel eens achter de oren gekrabd over de verhuur en de verkoop van het schip. Ik had er veel meer geld aan kunnen overhouden. Na de scheiding van Els in 2001 zocht ik woonruimte en ik heb Paul gebeld en gevraagd of ik het schip kon terugkopen. Hij woonde er zelf niet op, maar wilde het ook niet van de

hand doen. Bovendien zou ik het schip niet kunnen betalen. Inmiddels was een officiële ligplaats toegewezen en dat papiertje alleen had een waarde van Fl. 300.000!! Met het schip erbij 350.000 gulden. Stukken meer dus dan de koopprijs van het rijtjeshuis in Almere dat ik uiteindelijk heb gekocht.

Almere, februari 2015

Europa reizen (1970 - 1986)

Vanmiddag zag ik sinds tijden weer eens een lifter langs de weg staan. Eigenlijk is het niet zo vreemd dat die zo goed als verdwenen zijn. Alle jongeren hebben tegenwoordig een Ov-kaart en reizen gratis met het openbaar vervoer dat veel beter geregeld is dan in mijn jeugdijaren. Bij bosjes stonden jongeren toen met de duim omhoog in de hoop snel en goedkoop op de plaats van bestemming te komen!

Zelf heb ik in die tijd heel veel gelift. In het eerste verhaal 'Oslo by night' heb ik een voorproefje gegeven van mijn liftavonturen. Met dat liften heb ik de nodige leuke, maar ook vervelende en bizarre dingen meegemaakt.

Ik ben begonnen met liften toen ik een jaar of zeventien was en op de MTS in Venlo zat, zo'n 35 kilometer van het dorp waar ik woonde. De busverbinding was een drama, dus zowel naar als van school probeerde ik te liften. Dan was ik stukken sneller op mijn waar ik moest zijn. Sommige werklui die dagelijks heen en weer reden op de route die ik nam kenden me op een gegeven ogenblik en als ze me zagen stopten ze, zelfs zonder dat ik mijn duim omhoog stak.

Maar er waren ook toen al vervelende kerels. Ik herinner me dat een man die net een gesprek met me was begonnen tegen me zei: "Zo hé, 17 jaar al! Dan zul je wel een flinke bos haar op je lul hebben." Nadat ik duidelijk had gemaakt dat ik niet van handtastelijkheden gediend was zette hij me op een vervelende plek uit de auto. Het verkeer raasde er met grote snelheid voorbij en ik moest een flink eind lopen in de stromende regen om op een goede liftplaats te komen. De klootzak heb ik nog vele keren gezien, omdat hij altijd als de scholen uitgingen op dezelfde plaats jongens probeerde op te pikken. Maar voor mij is hij nooit meer gestopt.

Hetzelfde is me in 1970 overkomen nadat ik naar een concert van Traffic (met Stevie Winwood, Chris Wood, Jim Capaldi en Dave Mason) en de Free in de Amsterdamse Rai was geweest. Op weg naar huis werd ik tussen Arnhem en Nijmegen midden in de nacht opgepikt door iemand die me, nadat ik geen seks wilde, in de aardedonkere bossen achterliet. Als door een wonder kwam daar een oude eend langs met vijf keistonede stomdronken jongeren. Die waren toevallig naar hetzelfde concert

Liftend in Joegoslavië

geweest als ik. Ik kwam achter in de auto terecht met 3 meiden waar ik wat minder moeite met fysiek contact had. En ik werd, net zo dronken als de rest in de auto, thuis voor de deur afgezet.

Datzelfde jaar ben ik met klasgenoot Jan Nagels naar Tilburg gelift om van daaruit met de broer van Jan naar Den Haag te gaan waar Ike & Tina Turner and the Ikettes optraden in het Kurhaus. Daar werden opnames gemaakt voor het VPRO

muziekprogramma Piknik. Ik herinner me nog dat we steeds achter pilaren gingen staan, omdat we bang waren dat we anders op tv zouden komen en dat zo uit zou komen dat we spijbelden.

In de zomervakantie ben ik met Jan naar Kraggenburg gelift om een stel meiden te bezoeken die we in Rotterdam, waar we met de school naar toe waren geweest voor de Bouw 70 expositie, op de Spido hadden ontmoet. Die meiden waren met hun huishoudschool in Rotterdam om de stad te bezichtigen.

Zoals verteld in 'Oslo by night' ben ik in die jaren twee keer naar Scandinavië gelift. In 1971 met mijn vriend Horst Jacobs naar Kopenhagen en het jaar daarna alleen via Denemarken naar Noorwegen en Zweden. Op zoek naar de Middernachtszon, maar ik ben niet noordelijk genoeg gekomen om het fenomeen van 24 uur licht mee te maken.

In de jaren na mijn 'Vlucht naar Barcelona' heb ik mijn reislust in moeten tomen. Ik was als dienstweigeraar tewerkgesteld in verpleeghuis Tabitha in Amsterdam. Omdat ik van het Ministerie van Defensie slechts een kleine toelage kreeg had ik geen geld voor grote reizen. Maar bovendien was ik te druk met mijn vrouwelijke collega's om met reizen bezig te zijn.

In die jaren ben ik alleen een keer een week met mijn vriend John Dudink naar Lloret de Mar aan de Costa Brava geweest. Wat ik een flutreis vond. We zijn alleen een dag naar Barcelona geweest en een dag naar Montserrat. Voor de rest konden we aan het strand liggen en 's avonds naar de disco. Dat is niets voor mij. Ik houd er van om lokale mensen te ontmoeten en cultuur op te snuiven.

In maart 1976 ben ik met mam naar mijn zus Miek en haar man David in Ierland gegaan om bij de geboorte van hun eerste kind te zijn: mijn nichtje Jennifer en het eerste kleinkind van mam. We zouden van Amsterdam via Dublin naar Cork vliegen. In die tijd was er nog geen goedkope directe vlucht vanaf Laarbruch (of Weeze of Flughafen Niederrhein, of hoe het nu ook mag heten) naar Cork.

In Dublin raakten we ingesneeuwd. Het gebeurt zelden dat er in Ierland zoveel sneeuw valt. En al zeker niet in maart. Maar toen wel. Onze pech. Of geluk, hoe je het maar bekijkt. We konden in Dublin nog net landen, maar verder vliegen was niet mogelijk. We mochten op kosten van Air Lingus in een hotel bij het vliegveld overnachten. Ik 24 jaar met mam 56 jaar in een bed. Weer eens wat anders. Ik kan diegenen die hier van schrikken verzekeren dat er niets onwelvoeglijks is gebeurd.

De volgende ochtend moesten we al vroeg op –jammer, want ik had wel wat langer van het lekkere hotel willen genieten- om met de trein naar Cork te gaan. Urenlang door een prachtig sneeuwlandschap; op sommige plaatsen lag de sneeuw een meter hoog. Kom daar eens om in Nederland hedentendage. Hier raakt tegenwoordig het hele treinverkeer van de kook als er achtentwintig blaadjes op de rails liggen! Wij zijn goed aangekomen en we waren ruim op tijd voor de bevalling.

Dit was trouwens een teken aan de wand wat betreft mijn reizen naar Ierland. Het lijkt wel alsof daar een vloek op rustte. In juli 1979 ben ik met mijn vriendin Geertje naar Ierland gereisd en dat is zo fout gegaan als maar kan. Iedereen heeft wel eens een verkeerde trein of bus genomen, maar een verkeerd vliegtuig is toch even iets anders!

We zouden van Amsterdam naar Dublin vliegen waar we over moesten stappen op een vlucht naar Cork. Maar wisten wij veel? Niet dus! Op de borden op Schiphol hadden we gezien dat de vlucht als bestemming Shannon had. Wij dachten dat Shannon het vliegveld van Cork was. Net zoals Schiphol het vliegveld van Amsterdam is.

In Dublin bleven we in het vliegtuig zitten. Vanaf onze plaats aan het raam zagen we dat onze rugzakken uit werden geladen. We hebben een stewardess opgezocht en gezegd dat die bagage met ons mee moest naar Shannon. De stewardess vroeg niet verder, snelde naar de bagagekarretjes en wees onze rugzakken aan. Wij staken bevestigend onze duimen omhoog en de stewardess regelde dat de koffers weer het vliegtuig in gingen. Tot onze geruststelling.

Mijn zus zou ons op het vliegveld ophalen. Maar nadat we op Shannon tegen 3 uur 's middags door de douane waren stond niemand ons op te wachten. We hebben even een kop fatsoenlijke koffie genomen; in het vliegtuig hadden we alleen Air Lingus drab gekregen. Toen ook daarna niemand op was komen dagen heb ik een paar keer gevloekt op mijn zus waar je niet op kunt vertrouwen en we zijn toch maar de aankomsthal uitgegaan.

Buiten stonden taxi's te wachten. We gaven een van de chauffeurs het adres van mijn zus en vroegen hem of hij ons daar heen kon brengen. "Alles kan", zei de man met Ierse humor. "Maar dat gaat je wel minstens 300 pond kosten." We waren stomverbaasd. Dat was wel erg veel geld voor een ritje van een kwartier! "Hoe kan dat?" Waarop de man uitlegde dat Shannon aan de westkust van Ierland ligt en Cork helemaal in het zuiden. Na de tickets nog eens goed te hebben bestudeerd werd ons duidelijk dat we op het verkeerde vliegveld stonden.

De verwensingen aan het adres van mijn zus heb ik teruggenomen. We hebben geprobeerd haar te bellen, maar er werd niet opgenomen. Waarschijnlijk stonden zij en haar man in totale verwarring op het vliegveld in Cork op ons te wachten. Mobieltjes bestonden nog niet in die tijd.

Een taxi voor die prijs zat er gezien ons budget niet in en we besloten te gaan liften naar Cork. In de loop van de avond waren we gevorderd tot Croom, net een kwart van het af te leggen traject. Inmiddels hadden we contact met mijn zus gehad en afgesproken dat we zouden bellen als het te laat zou worden. David zou ons dan op komen halen.

In een café in Croom hebben we opnieuw gebeld en we hebben daar gewacht op mijn zwager. We kregen gratis bier van de stamgasten die zich amuseerden met ons verhaal. Die domme Hollanders! Om 11 uur kwam David aan en tegen 2 uur waren we eindelijk bij hen thuis. Een stevig verhaal rijker.

De grote omslag van mijn reispatroon was in 1977 gekomen toen ik verkering kreeg met Geertje. Die bleek net als ik verslingerd aan reizen. Nadat we in het voorjaar van 1978 ons woonschip *De Albatros* hadden gekocht waren we stukken goedkoper uit; de afbetaling van de lening voor het schip kostte nog niet de helft van de huur van de flat. En nadat ik van mijn vervangende dienstplicht af was kon ik gaan werken voor een verpleegkundigen salaris. Als tewerkgestelde dienstplichtige had ik alleen een vergoeding ontvangen die gelijk was aan het soldij van een dienstplichtige. Terwijl Tabitha wel het volle pond betaalde aan het Ministerie van Defensie. We hebben ertegen geprotesteerd dat wij als dienstweigeraars defensie aan het financieren waren. Tot aan staken toe, waarna ons salaris naar het Ministerie van Sociale Zaken ging. Alles bij elkaar hadden we flink wat meer te besteden en het nodige geld staken we in reizen.

Dat was het begin van een periode waarin we 5 of 6 reizen per jaar maakten. In de zomer van 1980 heb ik een fantastische liftvakantie met haar beleefd in voormalig Joegoslavië. We zijn naar Pula in het tegenwoordige Kroatië gevlogen en vandaaruit hebben we rondgelift in wat nu Kroatië en Slovenië is. We hebben de meren in Nationaal park Plitvice bezocht, Zagreb, de grotten van Postojna en het meer van Bled. Allemaal indrukwekkend mooie plaatsen.

Maar het mooiste was het contact met de lokale bevolking. Enkele maanden voor onze trip was Maarschalk Tito overleden. Uit gesprekken met de mensen werd duidelijk dat in de deelrepublieken van het voormalige Joegoslavië zeer sterke nationalistische sentimenten leefden. Zeker in Kroatië. In de buurt van Karlovac kregen we een lift van een man uit Split die op weg naar huis was. Hij reed een heel stuk om voor ons en bracht ons naar Plitvice waar hij ons afzette op een camping in het nationale park. Zijn zoon moest daar in de stromende regen onze tent opzetten, terwijl hij met ons naar een restaurant ging waar wij het ene na het andere Kroatische gerecht moesten proeven.

Nationaal park Plitvice met vele watervallen

Onder het eten vertelde hij over het leven onder Tito en hij gaf zijn visie op de toekomst. Daarin was geen plaats voor een verbond met Servië. Ik denk dat we dat soort verhalen niet hadden gehoord als we niet hadden gelift.

Aandoenlijk was de eerlijkheid van mensen die elkaar tien jaar later tijdens de burgeroorlog op vreselijke wijze af zouden slachten. We hadden midden in een stad staan liften. Nadat we door een auto mee waren genomen ontdekten we dat Geertje haar handtas met paspoort en geld niet meer bij zich had. Na enig nadenken realiseerde ze zich dat ze die had laten liggen op een muurtje op de plaats waar we hadden staan liften. We zijn terug gelift en een uur na vertrek waren we weer op de liftplaats. Op de plek waar zij haar tas had achtergelaten lag een briefje met een adres. Dat bleek een huis aan de overkant van de straat te zijn. Een voorbijganger had de tas zien liggen en die afgegeven bij dat huis, verwachtend dat wij terug zouden komen om de tas op te halen. Alles zat er nog in!

De trein is een mooi vervoermiddel, maar ik heb er voor mijn gevoel te weinig gebruik van gemaakt. Zeven dagen in de Trans-Siberië-Expres van Moskou naar Vladivostok -of halverwege de afslag naar Peking nemen via Mongolië- heeft heel mijn leven hoog op mijn verlanglijstje gestaan. Maar het is er nooit van gekomen.

Maar toch heb ik enkele leuke treinreizen gemaakt. Over de reis met mijn moeder van Dublin naar Cork heb ik al verteld. En mijn verslag van de treinreis van Bamako naar Dakar en terug kun je elders lezen.⁶

In 1984 zijn we op fietsvakantie naar Hongarije geweest. We waren met de trein van Amsterdam naar Wenen gegaan, vanwaar we Hongarije in zijn gefietst. Onderlangs het Balatonmeer zijn we richting Boedapest gegaan. Vanwege het slechte weer hebben we halverwege een boemeltreintje genomen. We hadden een heel compartiment voor ons alleen waar we onze tent te drogen konden hangen. Boedapest is een van de mooiste steden die ik ken met haar vele mooie gebouwen, bruggen en beelden.

⁶ Lees in Wereldverhalen: 'De trein van Bamako naar Dakar'.